

Методичний коментар до уроку “Яворівські прикраси”

Яскраві забавки

Перше вітання у новому році

Сьогодні ми вперше вітаємося у новому році. Ми не бачилися з минулого року!

- Придумайте новорічне святкове привітання.
- Ви його проспіваете, створите реп чи промовите речитативом?
- Яким воно має бути? Які слова проспіваете?
- Як це привітання може змінити настрій однокласників та однокласниць? Ваш настрій? Як саме?
- Чому привітання може змінити настрій?

Ознайомлюємося з яворівським розписом

Новий рік розпочинаємо з мандрівки до Яворівського району, що на Львівщині. Це батьківщина ще одного українського декоративного розпису.

- Пригадайте назви вже знайомих декоративних розписів і назви місцевостей, де вони народилися. Як гадаєте, як цей розпис називається?
- Майстри якого декоративного розпису мешкають найближче до вашої домівки? Уявіть собі зустріч з ними. Про що ви їх запитаете?

Яворівський розпис — це український народний промисел, який виник у XVIII столітті на території сучасного Яворівського району Львівської області.

Яворівський розпис має свої давні традиції. Найчастіше ним прикрашали скрині. Орнамент зазвичай містить рослинні й геометричні мотиви.

Яворівська *за́бавка* (саме *забавка*, а не *іграшка*, оскільки походить від слів *забавляти*, *бавити*, *заспокоювати*) — іграшки, які виготовляють переважно з осики (здавна вважається, що вона здатна відганяти все лихе) та прикрашають традиційним яворівським розписом — “вербівкою”. Усі малюнки, а це квіти і листочки, мають вигляд вербових гілок.

Майстри надають забавкам інтерактивності, тож достатньо невеликого поруху, щоб іграшка “ожила”.

Подивіться з дітьми відео про яворівські забавки “[Народна іграшка-забавка](#)”.

Роздивляємося забавки

Запропонуйте дітям роздивитися світлини в підручнику та розповісти про побачене за допомогою слів із хмари “[Яворівська забавка](#)”.

- Чи можете додати слова до хмари? Які саме?
- Як упізнати роботу майстрів Яворівщини? Які барви їхні улюблені? Що вони можуть означати?

Доповніть, уточніть відповіді дітей: *зелений колір — це трава і листя, червоний — плоди та ягоди, синій — небо і вода, жовтий — сонце.*

- Визначте різні елементи розпису. Як ви назвав би їх?
- Знайдіть на світлинах елементи, які майстри Яворівщини називають “сонечко”, “зірочка”, “качечка”, “вербівка”, “квітка”, “кучері”, “гілочка”.
- На яких предметах, якими ви користуєтеся щодня, вам хотілося б бачити такі візерунки?

Знайомимося з художницею

Художниця й викладачка живопису із смт. Івано-Франкове **Наталя Дюг** — член Національної спілки майстрів народного мистецтва України, авторка наукових праць, викладачка Художнього професійно-технічного училища імені Й. П. Станька. Її авторські картини на склі й тканині заворюють рослинним орнаментом яворівського розпису.

Майстриня вміло перенесла яворівські візерунки на полотна й започаткувала нову гілку яворівського народного мистецтва — станковий розпис.

Свій досвід майстриня передає своїм студентам і доньці — Мар’яні Дюг, студентці Української академії друкарства (м. Львів).

Іграшки на картинах

Роздивіться [картини Наталі Дюг](#).

- Що допомогло впізнати на картинах ідеї яворівських майстрів?
- Які елементи розпису ви знайшли на картинах? Пригадайте їх назви.
- А що нового придумала художниця?
- Розкажіть історію за картиною, яка найбільше сподобалася.

Музика, що надихає

Уявіть, що ви потрапили на виставку робіт майстрів яворівського розпису. Ви неквапливо ходите, насолоджуєтеся яскравими виробами й у вашій уяві звучить музика. Наприклад така.

Послухайте з дітьми “Маленьку нічну серенаду” Вольфганга Амадея Моцарта.

- Чи можна назвати музику жартівливою, радісною, світлою?
- Який настрій навіває музика? Чи може така музика звучати в уяві, якщо настрої кепський?
- Можливо, ви уявили іншу музику? Розкажіть, яку саме. А яку музику уявили ваші друзі?

Запропонуйте дітям скласти плейлісти на різні випадки — для енергійного ранку, для творчої роботи, коли треба поміркувати, коли кепський настрій тощо.

- Чи однакові композиції в них будуть?
- Твори яких композиторів ви оберете? Чи міститиме якийсь із плейлістів твір Моцарта?
- Чи буде композитор, музика якого потрапить у кілька ваших музичних добірок? Який саме?

Майстерня іграшок

Надихнувшись роботами майстрів, створіть власні вироби, використовуючи елементи яворівського розпису. Виберіть те, що найбільше до вподоби!

Картинка. Придумайте власний сюжет і намалюйте картинку, використовуючи елементи яворівського розпису.

Іграшка. Намалюйте простим олівцем на цупкому картоні контур іграшки (півник, павич, машинка, хатинка тощо). Зверніть увагу на те, що контури іграшок майстри малюють дуже спрощено, без дрібних деталей. Прикрасьте іграшку візерунком. Виріжте по контуру. Зробіть дірочку та почепіть іграшку за ниточку. А можете створити коника, як у підручнику.

Побутові речі. Придумайте орнамент, який може прикрасити екторбинку, мобільний телефон, скарбничку тощо.

Цю роботу можна продовжити

- Запропонуйте дітям уявити себе майстрами розписів. Створити свої елементи, придумати їм назви, використати їх у своїх візерунках.
- Учні також можуть оздобити побутові речі візерунками різних розписів. На яких речах варто малювати візерунки, а на яких — орнаменти?
- Діти можуть створити сюжетні малюнки, використовуючи елементи декоративних розписів, влаштувати вернісаж, бути на ньому екскурсоводами.
- Учні разом можуть виконати колективну роботу — створити мультфільм на основі своїх малюнків з елементами декоративного розпису.